

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.06.1990, sp. zn. 9 Co 143/90, ECLI:CZ:NS:1990:9.CO.143.1990.1

Číslo: 7/1993

Právní věta: Také v řízení o přezkoumání rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení o vdovském důchodu a o sirotčím důchodu je třeba provádět potřebné dokazování o trase a souvisejících okolnostech služební cesty manžela navrhovatelky a otce jejích dětí, jde-li o doložení toho, zda jeho úraz a následná smrt byla následkem pracovního úrazu a zda tedy náleží zvýšení vdovského důchodu a sirotčího důchodu podle ustanovení § 28 odst. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 29.06.1990

Spisová značka: 9 Co 143/90

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Přezkum rozhodnutí jiných orgánů soudem, Soudnictví správní

Předpisy: 99/1963 Sb. § 246c 100/1988 Sb. § 28

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozhodnutím bývalého Úřadu důchodového zabezpečení v Praze byl navrhovatelce přiznán od 1. 2. 1989 vdovský důchod a pro dvě nezletilé děti sirotčí důchod podle ustanovení § 45 a § 49 zákona č. 100/1988 Sb. v celkové výši 2 444 Kčs měsíčně.

V opravném prostředku proti tomuto rozhodnutí navrhovatelka namítala, že Úřad důchodového zabezpečení nebral v úvahu, že k úmrtí jejího manžela a otce dětí došlo v důsledku pracovního úrazu a žádala, aby odvolací soud rozhodl, že jeho smrtelný úraz je úrazem pracovním, a aby po zrušení napadeného rozhodnutí uložil uvedenému orgánu vydat tomu odpovídající nové rozhodnutí.

Krajský soud v Brně rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení zrušil a vedle povinnosti zaplatit navrhovatelce na nákladech řízení částku 146 Kčs, uložil uvedenému orgánu sociálního zabezpečení vycházet v novém rozhodnutí z právního názoru, že manžel navrhovatelky a otec dětí M. L. utrpěl 1. 2. 1989 pracovní úraz. Dospěl totiž k závěru, že ke smrtelnému úrazu M. L. došlo při dopravní nehodě při jízdě služebníkem autem z místa jeho bydliště v O. na pracoviště v Š., tedy při cestě do zaměstnání ve smyslu ustanovení § 19 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb.

Úřad důchodového zabezpečení v odvolání namítal, že v řízení před soudem prvního stupně nebylo jednoznačně prokázáno, že by M. L. utrpěl 1. 2. 1989 pracovní úraz. Nebylo totiž dostatečně zjištěno,

zda jeho návrat 31. 1. 1989 z pracoviště do místa bydliště v O. lze považovat za černou jízdu či nikoli. Zaměstnavatelská organizace uvedla, že šlo o černou jízdu, neboť M. L. nesplnil písemně daný pokyn ke směru jízdy a jel se služebním autem v místech, která neměl určena, navíc s občanem, který není pracovníkem organizace; hodnotila proto jeho úraz jako nepracovní. Vzhledem k tomu, že trestní stíhání proti M. L. pro ublížení na zdraví vůči L. B. bylo vzhledem k úmrtí M. L. zastaveno, měl soud prvního stupně provést důslednější dokazování, aby byl náležitě zjištěn skutečný stav věci. Zejména měl být vyslechnut spolujezdec zemřelého L. B. o okolnostech, za kterých se jízda uskutečnila, a navrhovatelka o okolnostech, za kterých se její manžel M. L. vrátil 31. 1. 1989 domů. Teprve po naznačeném doplnění dokazování by spolu s hodnocením již uskutečněných svědeckých vypovědí svědků L. S. a J. G. bylo možné posoudit, zda trasa cesty M. L. do místa bydliště byla černou jízdou či nikoli a pak následovně i to, zda jízdu služebním autem z O. do Z. lze považovat za cestu do zaměstnání, za které došlo ke smrtelnému pracovnímu úrazu, pro účely důchodového zabezpečení. S ohledem k výše uvedenému navrhol bývalý Úřad důchodového zabezpečení zrušení napadeného usnesení a vrácení věci soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Navrhovatelka ve vyjádření k odvolání pokládala rozhodnutí soudu prvního stupně za věcně správné a odpovídající skutečnému stavu věci i zákonu. Navrhované doplnění dokazování považovala za zbytečné.

Nejvyšší soud České republiky svým usnesením zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Povinností soudu v občanském soudním řízení je dbát o to, aby skutečný stav věci byl zjištěn co nejúplněji. Soud prvního stupně tuto základní povinnost v této věci nesplnil a vydal své rozhodnutí na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

Nedostatečně objasněna zůstala především otázka, proč se M. L. vrátil služebním autem po ukončení práce v Š. do svého bydliště 154 km vzdáleného, přestože se s jeho nadřízeným L. S. dohodli, že po skončení práce v Š. si zabezpečí ubytování na trase do Z. a provede následující den opravu v místě trvalého pracoviště. Tomu odpovídají též údaje v žádance o přepravu. Tuto skutečnost bude třeba hodnotit ovšem v souvislosti se zvyklostmi, za kterých ke služebním cestám konaným autem na tomto pracovišti docházelo, zejména pokud jde o návraty do bydliště při vzdálenostech pracoviště od místa bydliště do 70 km, popřípadě při větších vzdálenostech. V tomto ohledu může přispět ke zjištění skutečného stavu věci také výslech navrhovatelky o okolnostech, za kterých k návratu jejího manžela 31. 1. 1989 domů došlo, jakož i výslech svědka L. G. o okolnostech, za kterých došlo k domluvě a uskutečnění jeho cesty s M. L. ve služebním autě jeho zaměstnavatelské organizace. Objasnit bude třeba též i trasu cesty z O. do Š., během níž měl L. B. údajně shánět stavební materiál, a to především v tom směru, zda se takto neodchýlil od trasy obvyklé k vykonání jízdy autem z O. do Š. V této souvislosti bude nutné se zabývat též údajem svědka J. M., že se při služebních cestách konaných společně s M. L. měli dostávat do místa určení po hlavních silnicích. K dopravní nehodě 1. 2. 1989 v obci B. totiž došlo na křižovatce silnic III. třídy, když M. L. při jízdě po vedlejší silnici nerespektoval dopravní značku "Stůj, dej přednost v jízdě" a zavinil tak srážku s nákladním autem jedoucím po hlavní silnici. Z hlediska hodnocení případné možnosti získání noclehu M. L. na trase O. – L. bude se třeba zabývat též údajem v jízdním příkazu, ve kterém není zejména záznam o tom, že by M. L. na cestě z O. někde zastavoval.

Teprve po takto doplněném dokazování, popřípadě provedení dalších důkazů (ukáže-li se toho potřeba) a po jeho zhodnocení spolu s dosud vykonanými důkazy, bude možné učinit spolehlivý závěr o tom, zda M. L. utrpěl 1. 2. 1989 při zmíněné autonehodě smrtelný úraz při černé jízdě anebo na cestě do zaměstnání [§ 19 odst. 2 písm. a zákona č. 100/1988 Sb.] a zda tedy rozhodnutí orgánu

sociálního zabezpečení o přiznání vdovského důchodu navrhovatelce a sirotčích důchodů jejím nezletilým dětem odpovídá ustanovením § 45 a § 49 zákona č. 100/1988 Sb. anebo zda k těmto důchodům náleží zvýšení podle ustanovení § 29 odst. 1, písm. b) a § 30 odst. 7 zákona č. 100/1988 Sb.

Z uvedených důvodů bylo usnesení soudu prvního stupně podle ustanovení § 221 odst. 1, písm. a) o.s.ř. zrušeno a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Po doplnění dokazování v naznačeném směru soud prvního stupně o věci znovu rozhodne a rozhodne také o náhradě nákladů odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 a § 244 odst. 1 o.s.ř.).